

Kitokio vadovavimo belaukiant

Savivaldybių rinkimai Lietuvoje parodė antrąją lazdos galą. Kad tauta nebepasitiki dabartiniais vadovais, balsuotojai aiškiai pasisakė. Dešiniųjų laimėjimas rodo naują linkmę. Klausimas tik lieka – kokią?

DEMOKRATIJOS siekiant tiesiami ir grindžiami keliai. Tai būtina. Gal medžiagos tam tikslui ne visada tinkamos ir geros, bet šiuo metu greičiausiai dar ne taip ir svarbu. Laikas parodys, laikas išmoks. Šiuo metu rūpestis kitas, būtent – kas tais naujais keliais tautą ves? Mat pasigirsta balsų, atskleidžiančių liūdnoką tikrovę: abiejų politinių sparnų veikėjai bei propaguotojai savo požiūriais į vadovavimą ne daug kuo skiriasi, nes visi esą tos pačios sovietinės mokyklos aukletiniai, menkai tesuprantantys, kad yra būtina aukotis tautos ir valstybės gerovei, dažnai primiršus savo asmeninę naudą. Tokius ar panašius aiškinimus girdint ir kyla klausimas, kokia gi bus ta naujoji linkmė po šių rinkimų, ką dešinieji bandys daryti geriau, kaip jie pasirodys esą kitokie, kaip kels žlugusią žmonių nuotaiką, atstitys pasitikėjimą valdžios darbuotojais, kad neinantys balsuoti nebeskleistų šūkių „užteks žmones mulkinti“. Tai nemaži uždaviniai, kuriuos laimėtojai turėtų mėginti įveikti. Tiesa, pergalė tik savivaldybių rinkimuose; valstybės valdžia dar tą pati. Bet vis tiek tai jau rimtas žingsnis ir į kitus laimėjimus. Tai, sakykim, pradžia nusikratyti nebereikalingomis buvusios sistemos liekanomis, įrodyti, kad vadinamosios kvalifikacijos ir kompetencijos tebuvo tik sovietinio režimo paveldas. Laikas pradėti tikėti, kad šiandien Lietuvai reikia ne tiek patyrusių biurokratų, kiek įstengiančių kontroliuoti save ir kitus. Save – pirmiausia.

VALDŽIA nėra Lietuva. Tai savaime aišku. Bet kai bandoma per daug tuos dalykus atskirti ir lyg vieną nuo kito tolinti, apgailėtinais atvejais jie patatomi tarsi pasirinkimui – vieni už valdžią, kiti už Lietuvą. Toks skirstymas kai kada labai parankus vadovaujantiems; atseit nesirūpinkite valdžia, žiūrėkite tik Lietuvos reikalų. Nesunku iš viršaus tai nurodyti ar priminti – sunkiau suprasti, neįmanoma vykdyti. Įvairiais kanalais ir dažnomis progomis kaip tik panašios užuominos apie valdžią ir Lietuvą pasiekia iševiją, tuo tarpu pačioje Lietuvoje vis skleidžiant mintį tolintis nuo politikavimo. Girdi, mes esame jūsų išrinktoji valdžia, netrukdykite valdyti. Tenka labai abejoti, ar tai priimtina ir naudinga siekiant demokratėjimo ir nepriklausomybės stiprinimo? Atrodo, kad reikėtų visai kitaip elgtis. Reikėtų plėsti ir gilinti susidomėjimą, kas ir kaip valdo Lietuvą, reikėtų visiems, turintiems teisę eiti prie urnų, ir po to atidžiai stebėti, kas ir kodėl daroma, kitaip tariant, kiek galima aktyviau dalyvauti bendriniuose valstybės reikaluose. Tik šitaip galėsime artėti prie demokratiškesnio mąstymo, be kurio nei kairė, nei dešinė, ar kiti kokie formalūs susigrupavimai, nedaug ką gales pakeisti ir pasiekti. Vieną kartą teks turbūt įsitikinti, kad valstybės vadovai būna tik tada geri, kai pripažįsta, jog pirmoji mintis turi būti apie kitus, o tik antrąją apie save. Lietuvos atveju – pirma valstybės gerovei, o tik po to asmeninė. Tai būtina linkmė vedanti kraš-

Kančios koplyčia Rainiuose

1941 m. birželio mėnesį Rainių miškelį yje sovietiniai budeliai nukankino 73 žmones, minėdami 52-ąsias žudynių metines teišiškai baigė įrengti Žemaičių kultūros draugijos iniciatyva pastatytą koplyčią. Joje nu šiol vyks Viešvėnų parapijos religinės apeigos

Kančios koplyčia Rainių miškelyje. *Vladimiro Guleviciaus F. I. A. nuotr.*

ta į laimingesnį rytojų. Gal ir drąsos reikia pašalinti visoms kliūtims, kurios neleidžia tuo keliu eiti. Gal šiuo metu ir nėra lengva tai padaryti, bet žinotina, kad laimi drąsieji. O pati didžiausia ir garbingiausia drąsa – keisti save, jei to reikalauja tėvynės ateitis. Č.S.

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA KANDIDATĖ NOBELIO TAIKOS PREMIJAI

Nobelio taikos premijai yra pristatyta "Lietuvių Katalikų Bažnyčios kronika". Pristatymą atliko Lietuvos Jungtinių Tautų draugija ir Lietuvos katalikų mokslo akademija. Pristatymas priimtas ir jau gauta Nobelio premijos laureato poeto Č. Milašiaus (Milosz) rekomendacija. Reikalingos dvi. Antrosios laukiama iš Tibeto dvasininko Dalai Lamos. Premijų komitetas numato pristatymą svarstyti spalio mėn

SEMANARIO

MŪSŲ LIETUVA

JORNAL CULTURAL "NOSSA LITUÂNIA"

Rua Inácio 671 – Vila Zelina
03142-001 SÃO PAULO – SP. – BRASIL
Diretor Resp. VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: PETRAS RUKŠYS
Redige Equipe Editorial – Fone: 63-5975

Metinė prenumerata Brazilijoje R\$.10,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikoje: 60 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS: R\$.15,00

Atskiro numerio kaina R\$.0,40
Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.
Į tolimus kraštus 75 Dol.
Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS: R\$.10,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra: R\$.1,00
Straipsnius ir Korespondencija Redakcija tvarko savo nuožiūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos ir leidėjų nuomonę.
Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti PETRAS RUKŠYS vardu.

Lenkijos spauda apie rinkimus Lietuvoje

Pabrėžia dešiniųjų laimėjimą, kritikuoja laikyseną Lietuvos lenkų, dalyvavusių politinėje veikloje prieš Lietuvos nepriklausomybę, cituoja LDDP partijos veikėjo G. Kirkilo pasisakymą prieš įstatymą, paskelbusį lietuvių kalbą valstybine kalba

ŽIVILĖ MAKUSKIENĖ

Lenkijos spauda išsamiai informavo apie Lietuvos savivaldybių rinkimų rezultatus, pabrėždama, kad juos laimėjo dešinėsios jėgos. Kai kurie laikraščiai komentavo, kad Lietuvos politikoje įvyks posūkis dešinėn, juolab, kad kai kuriuose rajonuose dešiniųjų partijų atstovai surinko balsų daugumą. Politiniai apžvalgininkai pabrėžia, kad kairiosios partijos rinkimus pralaimėjo, nes ši vyriausybė nesugebėjo įgyvendinti ekonominių reformų, sumažinti korupcijos, nusikalstamumo, pagerinti žmonių, ypač gyvenančių kaime, gyvenimo.

Lenkijos spauda taip pat plačiai rašė apie Lenkų rinkimų akcijos kandidatų laimėjimą Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose. Bet dauguma Lenkijos laikraščių, vertindami šį laimėjimą, pabrėžė, jog Lenkų rinkimų akcijos sąrašuose atsirado labai daug susikompro-

mitavusių žmonių, ypač veikusių "Jedinstvos" organizacijoje, aiškiai kovojuosioje prieš Lietuvos nepriklausomybę. Todėl, lenkų žurnalistų nuomone, sunku bus lenkams surasti partijas, kurios norėtų bendradarbiauti ar sudaryti koaliciją.

Opozicinis dienraštis "Gazeta Wyborcza" (75 nr./95) sukritikavo Lietuvos lenkų sąjungos veikėjus, kurie prieš pat rinkimus įvykusiame šios organizacijos suvažiavime pasisakė ne už bendradarbiavimą su Lietuva bei lietuviais, o iškelė nacionalistinius šūkius, aiškiai tęsdami konfrontacinę politiką.

LDDP frakcijos pirmininkas turėtų žinoti, kad pasirašius geros kaimynystės sutartį su Lenkija, abi tautinės mažumos – lenkai Lietuvoje ir lietuviai Lenkijoje – privalo turėti tas pačias teises. Gaila, kad šis politikas, dažnai besilankantis Lenkijoje, niekuomet nesidomėjo Lenkijos lietuvių problemomis, neįsigilino, kaip tautinių mažumų kalbos klausimas sprendžiamas Lenkijoje. O jis sprendžiamas yra labai paprastai: vienintelė viešai vartojama kalba yra lenkų, ir nesvarbu, kad pvz. Punsko vals-

čiaus taryboje yra 18 lietuvių ir vienas lenkas: visi susirinkimai, posėdžiai vyksta lenkų kalba, visi raštai rašomi tik lenkų kalba.

Tas pats laikraštis kritikavo ir Lenkijos vyriausybę, kuri per Lenkų bendruomenę (Wspolnota Polska) finansuoja Lietuvos lenkų sąjungos laikraštį "Nasza Gazeta". Pastarasis "už Lenkijos valstybės pinigus remia Lenkų rinkimų akciją – politinę partiją, kurioje dalyvauja tikrai nedidelė dalis lenkų, bet nemažai prieš lietuvius nusiteikusių rusų, gudų, ukrainiečių" ("Gazeta Wyborcza", 75 nr.)

Lenkų laikraščiai taip pat cituoja LDDP frakcijos seime pirmininko G. Kirkilo apgalvotą, jog Lietuvos seimas padarė klaidą, priimdamas kalbos įstatymą, suteikiantį lietuvių kalbai valstybinės kalbos statusą. LDDP politiko nuomone, jei nebūtų priimtas šis įstatymas ir šiuose rinkimuose lenkai būtų gausiau parėmę jo partiją. "TŽ" skaitytojams dera priminti, kad tai ne pirmoji G. Kirkilo nuomonė, kurią labai mielai cituoja Lenkijos spauda. Prieš pusę metų šis politikas kritikavo Lietuvos užsienio reikalų ministeriją ir seimą už tai, kad konsulu Seinuose paskyrė Vičmantą Povilionį, prieš kurio kandidatūrą protestavo Lietuvos lenkų sąjungos veikėjai.

Prisijungimas prie "GATT"

"Lietuvos rytas" sausio 8 d. laidoje praneša, kad Lietuvos vyriausybė patvirtino prisijungimo prie Bendrojo susitarimo dėl muitų ir prekybos (GATT) programą. Prisijungimo procedūra užtruks apie 1-1.5 metų. Lietuva šiame darbe atsilikusi nuo Estijos, Latvijos ir net Rusijos, kurios jau įteikę reikalingus dokumentus. Nuo 1992 m. rugsėjo Lietuva turi stebėtojo statusą "GATT" grupėje.

**DR. LUIS DE CARVALHO
KALINAUSKAS
ADVOGADO**

R. dos ESTUDANTES 15, 6° and. conj.62
Fone: 277.35.48

Amerikos prezidentas – Europos pardavėjas

JAV prezidentas F. D. Roosevelt'as nulėmė Lietuvos ir kitų kraštų bei tautų likimą Jaltos konferencijoje

ALGIMANTAS EIMANTAS

Šiomet sukanka 50 metų nuo JAV prezidento F. D. Roosevelt'o mirties. Tai sukaččiau yra statomas didžiulis paminklas Vašingtone šalia Lincoln'o ir Jefferson'o paminklų.

F. D. Roosevelt'as buvo ir tebėra labai gerbiamas kairiosios orientacijos politikų Amerikoje už "New Deal" programą, kurią jis sukūrė 1930-tųjų metų ekonominės krizės laikotarpyje, ir už didvyrišką vadovavimą valstybei Antrojo pasaulinio karo metu.

Didelės klaidos

Visai kitaip prezidentą Roosevelt'ą vertina politikos dešinieji. "The Ottawa Sun" žurnalistas Eric Margolis, š.m. balandžio 13 d. laidoje pritaria dešiniųjų pažiūrai apie Roosevelt'ą, pateikdamas tam daug pagrįstų priežasčių. Tarp kitko, jis pavadino Roosevelt'ą Europos pardavėju.

Margolis teigia, kad Roosevelt'as nėra vertas jam skiriamos pagarbos. Jis esą negali lygintis su Lincoln'u ar Jefferson'u, todėl ir paminklas jam neturėtų būti statomas šalia tų dviejų didžiūnų.

Pasak Margolio, Roosevelt'as, per ilgai sėdėdamas Baltuosiuose rūmuose, padarė milžiniškos žalos ir Amerikai, ir Europai. Jo kairiosios politinės srovės patarėjų veikla esą sukūrė savotiškai amerikietišką socializmą, kurio vardan buvo pertvarkyta ir išugdyta milžiniška biurokratija, tapusi valdove, o ne žmonių tarnaitė. Kartu buvęs išugdytas amžinas valdžios finansinis troškulys, kuris dar ir dabar slopina žmones. Dideli mokesčiai, tebesiplečiantys valdžios organai, įstatymų perteklius ir nebesuvaldomas fede-

racinis deficitas esančios neiginčytinos Roosevelt'o išperos ir jo palikimas Amerikos ateities kartoms.

Kas išvedė iš krizės?

Margolis toliau įrodinėja, kad ne "New Deal" išvedė JAV iš ekonominės depresijos, bet Roosevelt'o masinė ginklavimosi programa. Karinė pramonė dirbo be atvangos, sąmoningai besiruošdama karui su Vokietija ir Japonija, nors kairysis Amerikos sparnas nuolat kalbėjo apie tarptautinę taiką. Roosevelt'as neskubėjo į jokias derybas, tad karas tapo neišvengiamas, karas, kuris pareikalavo 100 milijonų aukų, tarp jų 6 milijonų žydų.

Gėdinga konferencija

Kilus karui, kodėl Roosevelt'as ignoravo Vokietijos pogrindžio bandymus nusikratyti Hitleriu, – klausia Margolis. Ar todėl jis nepadėjo sukilėliams, kad nenorėjo baigti karo per anksti? Ar todėl, kad Raudonoji armija galėtų okupuoti Europos plotus kaip karo grobį?

Pasak Margolio, niekad istorijoje nebuvo pasielgta su pasauliu taip begėdiškai, kaip Roosevelt'as elgėsi Jaltoje. Anglijos ministeris pirmininkas Churchill'is buvo Roosevelt'o priverstas pritarti jam, kad pusė Europos būtų dovanota Stalinui, tam tironui, kuris buvo neapsakomai žiauresnis už Hitlerį.

Jaltos susitarime, kaip žinoma, ir Lietuva pateko į Sovietų Sąjungos vergovę. Beveik pusšimtį metų Lietuva kentėjo tautžudystę ir sovietizaciją dėl menkos, o gal ir apskaičiuotos, vakarietiškos orientacijos pasaulinėje politikoje.

Jaltos konferencijos nutarimų šviesoje galima suprasti

Roosevelt'o reikalavimą, kad Vokietija kapituluotų be jokių sąlygų karui einant prie pabaigos. Toks griežtas reikalavimas prailgino karo veiksmus Europoje ir, kaip jau minėta, paaukojo jos plotus Sovietų Sąjungai. Pastaroji, padrąsinta savo laimėjimų, net įstengė pačiai Amerikai grąsinti atominiu karu po dvidešimties metų.

Prezidento talkininkai

JAV prezidento įtakoje valdžios pareigūnai taip pat stropiai plėtė Roosevelt'o ideologiją. Harry Hopkins buvo aiškus gerbėjas Stalino, nukankinusio 40 milijonų savo tautiečių.

Alger Hiss buvo sovietų agentas. Jo įtaka Jaltos konferencijoje buvo lemtinga visai Rytų Europai.

Henry Morgenthau neapykanta Vokietijai apakino jį derybose su Sov. Sąjunga: keršto įtaigojamas jis ragino paaukoti Europą Maskvai.

Roosevelt'o žmona Eleanor, karšta socialistė, skatino savo vyrą visokeriopai padėti "Uncle Joe".

Net vienas iš Roosevelt'o viceprezidentų, aplankęs Gulago mirties stovyklas Magadane, išgyrė jas kaip "puikius gydymo ir poilsio kurortus" Rusijos darbininkams.

Asmeninė Roosevelt'o charisma nustelbė jos silpnybes bei klaidas daugelio akyse. Vis dėlto negalima užmiršti, kad jis yra autorius Europos katastrofos dėl savo naivumo, neišmanymo, pražūtingo egoizmo ir iškrypusio susižavėjimo totalistine sistema politikoje.

Roosevelt'o paminklas turėtų būti statomas Jaltoje, o ne Vašingtone, – baigia savo straipsnį Margolis.

IŠTESĖJĘS KOVA PRIEŠ SOVIETUS

VIENO GYVENIMO ISTORIJA

Rašo Stanislovas Laucevičius
Redaguoja Henrikas Valavičius

(Tęsinys iš praeito nr.)

275-asis KVARTALAS -Tęsinys

O stovyklos viršininkas vokiecis Erich Pautz, po tų visų įvykių, pasidarė labai geras žmogus, toks mandagus ir prieinamas. Mano darbas šioje stovykloje buvo toks: perkelti su valtimi per upę Niem darbininkus rytą ir vakare, einant į darbą. Dienos pabaigoje reikėjo sužymėti rąstus, kad apskaičiuoti, kiek darbininkai per dieną yra išpildę savo darbo normas. Kadangi man likdavo laisvo laiko, aš eidavau meškerioti į mažą upeliuką, kuris buvo turtingas lašišos tipo žuvimis, kurios čia turėjo pavadinimą "Kariuza". Prie to upeliuko visada laikėsi daug meškų. Bemažko kiekvieną kartą einant meškerioti tekdavo pakelyje su jomis susitikti. Bet aš įpratau su jomis taikiai prasilenkti. Aš nuo jų nebėgau, o jos man negrąsino, rodydamos savo dantis. Aplenkdavome vienas kitu ratu, ir kiekvienas eidavome savo keliais. 1946 metų vasarą man pavyko nuo kuomių žvejų sau prisisavinti 10 metrų ilgio tinklą (vadinosi "triubica"). Paspresdavau šį tinklą nakčiai kur geroje upės senvagoje. Prilysdavo pilnas tinklas žuvų: lydekų, šapalų, ešerių, raudų, lynų. Rytą auštant parsinešdavau namo po pusmaišį žuvų, kurių užtekdavo sočiai prisivalgyti ir man ir su manimi gyvenantiems vokiečiams. 1946 metų rudenį mane iškėlė į kitą priverčiamųjų darbų stovyklą, kuri vadinosi "posiolka" Indin. Ten jau buvo prasidėjusi miško gamyba, kur buvo reikalingas iškirstų medžių miško gamybos darbų priėmėjas ("prijomščik").

DARBO STOVYKLA INDIN

Tai buvo didelė gyvenvietė: dešimt barakų, dideli laukai apsėti javais, bulvėmis, kopūstais. Pakalnėje tekėjo upelis vardu In. Mano viršininkas buvo vokiecis pavarde Reinhld Fust. Aukštas stambus vyras. Jo tėvas su dviem sūnumis ir žmona 1925 metais buvo ištremiti iš Krymo pusiasalio, įsigalėjus komunistų valdžiai, kaipo liaudies prie-

šai, kadangi gyveno pasiturinčiai. Juos atplūkdė upėmis su barža į taigą ir čia paleido, plikus ir be nieko, pasmerktus lėtai mirčiai nuo šalčio, bado ir kritus aukomis nuo miško žvėrių grobuoniškumo. Jie patys čia iškirsto mišką, pasistatė barakus, išplėšė laukus. Šioje žiaurioje kovoje už gyvybės išlaikymą labai daug išmirė. O kurie išliko gyvi, dabar gyvena, dalindamiesi savo dalia kartu su kitais žimtais tūkstančių tremtinių, pasmerktų prievartos darbams. Iš Fusto šeimos išliko gyvas tik vieasas Reinhld. Jis čia turėjo pražilusią žmoną ir dvi suaugusias dukteris, vardu Roza ir Erma. Savo gyvenimui Fustas turėjo barake vieną didelį kambarį. Manė priėmė Fustas pas save gyventi. Aš buvau nuskuręs, kaip ubagiukas. Turėjau senas vatines kelnes, suplyšusią vatinką, o į baltinių vietą turėjau odinį suplyšusį švarkelį. O apavai turėjau senus amerikoniškus pusbačius, į kuriuos, tarsi laivelius, įleisdavau savo kojas. Atrodžiau, kaip cirko kluonas. Fustas man davė savo senus marškinius, kurie tiek dideli, jog galėjau juos užvilkti ant viršaus savo vatinkos, o būdamas plikas laisvai įlįsti į vieną iš rankovių. Jis mane išmaudė kubile šilto vandens, nukirpo plaukus, jau peraugusius lyg kassas pas moterį. Pamaitino mane iki soties, o miegoti patiesė minkštą šieniką, o apsikloti nors seną bet šiltą kaldrą.

Man davė darbą pagal savo specialybę. Turėjau priimti ir atžymėti, įmušdamas atatinkamą klaimą į kirtėjų pristatytus medžio rąstus. Mišką kirtvietiniai vokiečiai su savo žmonomis. Jų buvo vienuolika porų. Darbo buvo mažai. Pro "posiolką" Indin tekėjo nedidelė upė vardu In, tokio pločio, kaip Minija ties Priekule, tik labai gili, kuria plaukė labai sraunus ir nepaprastai šaltas vanduo. "Posiolke" gyveno 20 vokiečių šeimų ir 10 rusų tremtinių šeimų, čia atgabentų dar iš 1025 komunistų smurto deportacijų, naikinant "liaudies priešus". Stovykloje dar gyveno dvi kuomių šeimos. Vienas kuomis buvo medžio tojas, ir kartuėjo eigulio pareigas. O kitas kuomis buvo visagalis "Posiolko" komendantas, turėjęs po savo išimtiną valdžią visų stovyklos gyventojų gyvenimą. Abu kuomiai buvo ginkluoti: eigulys turėjo naganą ir medžioklinį šautuvą, o komendantas – karabiną ir

naganą. Komendantas dėvėjo enkavedisto uniformą, o eigulys buvo apsirengęs civiliais drabužiais. Rudenį gyvenau pas Fustą, o vėliau man davė kambarį gyventi pas tremtinę rusę su mažais vaikais. Ten gyvenau iki naujųjų 1947 metų. Po Naujų metų mane apgyvendino pas seną vokieta moterį pavarde Olga Harwarth. Ji gyveno tam pačiame barake, kur gyveno Fustas, tik kitame kambaryje.

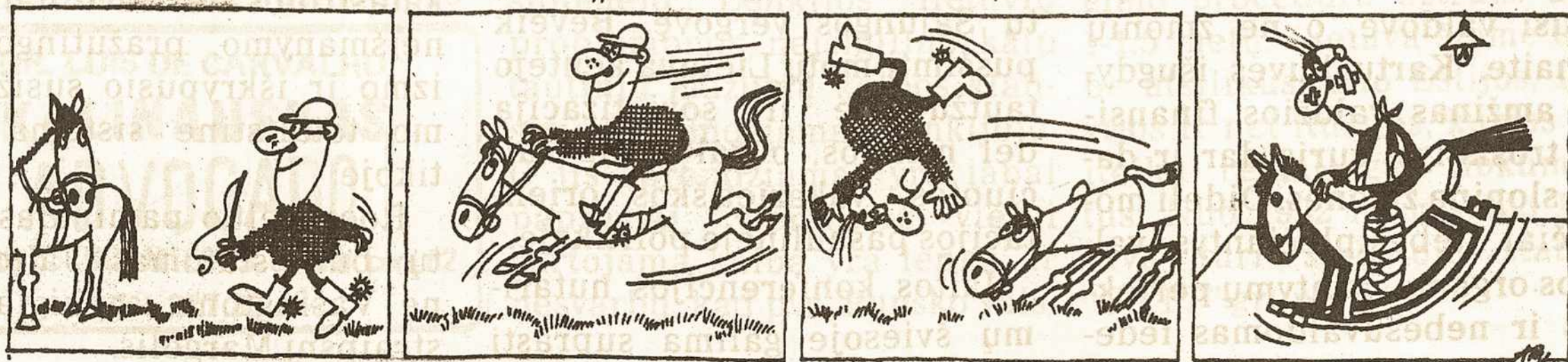
Laikui bėgant, kirtėjų beliko mažai, tik septynios poros. Man taip pat žymiai sumažėjo mano darbas. Tokiu būdu Fustas pradėjo mane užiminėti kitais darbais. Ėmė siuntinėti į Penktąjį "Učastok", pavesdamas įvairius darbo uždavinius, kaip tai, parsinešti vinių ar kitų reikmenų, arba perduoti popierius tarp abiejų vietovių. Ten, Penktajame "Učastok" gyveno viršininkai: Koroliova ir Bliumas, Tenai veikė taip pat buhaltefija, kasa, felčeris, šokia tokia apsauga, ir raštvedžių dykaduonių gauja. Dar buvo sandėliai, kur buvo laikomos atsargos bulvių, kopūstų, miltų, kruopų ir įvairių audinių skarmalai. Iš "Pasiolko" Indin iki Penktojo "Učastok" buvo 35 kilometrai kelio. Pinigų pervežimą išmokėti atlyginimus iš Penktojo "Učastok" buvo 35 kilometrai kelio. Pinigų pervežimą išmokėti atlyginimus iš Penktojo "Učastok" lydėdavo dviejų enkavedistų ginkluota apsauga. Nežiūrint to, buvo atsitikimų, kai pakeliui vagys tuos enkavedistus bus papjovė ir vežamus pinigus pasigrobė.

(bus daugiau)

LIETUVA TURTINGA NE TIK NAFTA

Pasak Lietuvos geologų, Šilutės rajone, ties Vilkiškiais, 500 metrų gylyje yra 10-20 metrų storio valgomosios druskos klotai. Lietuvoje, be naftos, dar yra aukštos kokybės geležies rūdos, vario, nikelio, kobalto. Varėnos, Druskininkų, Medininkų apylinkėse yra daug giliai po žeme paslėpto granito. Anykščių apylinkių smėlis tiktų gaminti aukščiausios kokybės kristolui.

JUOKAI

DIDŽIOJI TAUTOS KNYGA

Lietuvių kalbos žodynas

Pasikalbėjimas su filologijos mokslų
kandidate vienuole Antane
Kučinskaite

Yra knyga, kuri pradėta rašyti dar nepriklausomos Lietuvos laikais ir kažin ar šiame tūkstantmetyje suspės išspausdinti paskutinį jos tomą. Tai akademinis "Lietuvių kalbos žodynas". Gal todėl šiai knygai pasisekė išgyventi santvarkių pasikeitimus, okupacijas, kad nuo pat pirmųjų dienų ja rūpinosi nepaprastai atsidade, savo gyvenimą lietuviškiems žodžiams paskyrę žmonės. Filologijos mokslų kandidatė Antanė Kučinskaitė viena beliko iš trijų žmonių kolektyvo, kurie iškart po karo sugriautame Vilniuje rengė spaudai antrąjį žodyno tomą. Trisdešimt metų kalbininkė tvarkė, pagal reikšmes klasifikavo, redagavo milijoninės kartotekos žodžius. Ir visus tuos metus valdžiai buvo "nepatikima". Įtarta, kad švenčiausios Jėzaus širdies kongregacijos mergaičių seminarijos ir Vytauto Didžiojo universiteto teologijos ir filosofijos fakultetų auklėtinė nepakeitė pažiūrų. Sovietiniai valdininkai neklydo — Antanė Kučinskaitė buvo ir liko vienuole Jos ir didžiosios knygos-biografijoje abar daug panašumų

— Akademinio "Lietuvių kalbos žodyno" iniciatorius yra garsusis mūsų kalbininkas Kazimieras Būga, — pasakoja Antanė Kučinskaitė. — Jis sumanė surinkti visus žodžius, kurie vartojami liaudies šnekamojoje kalboje ir raštuose. Ypač senuosiuose raštuose, kaip paryškėtų mūsų žodžio istorija. Būga spejo išleisti du sąsiuvinus. Jam mirus, darbą perėmė profesorius, vėliau akademikas Juozas Balčikonis. Pamatęs, kad surinkta medžiaga anaipol nepakankama — per maža žodžių senųjų ir dabarties raštų, liaudies šnekamosios kalbos, ėmėsi tolesnio žodžių rinkimo darbo. Akademinio žodyno redakcija įsikūrė Kaune. Maironio namuose — Aleksote. Aš tuo laiku gyvenau šalimais. Lietuvių moterų kultūros draugijos mergaičių mokytojų seminarijos bendrabutyje. Profesoriaus Juozo Balčikonio vadovaujami kalbininkai surinktą medžiagą skirstydavo abėcėlės tvarka. Aš buvau talkininkė — žodžių rinkėja. Vienam iš patyrusių pagalbininkų — tokiam Napaliui Grigui — profesorius netgi patikėjo savarankiškai rašyti žodyno rankraščius, nors dažniausiai pats rašydavo. Pirmasis tomas išėjo jau vokietmečiu, 1941-ųjų metų gale.

Tai buvo labai sunkus darbas, nes Bal-

čikonis susigalvojo tokį žodyną, kokio nėra visoje Europos filologijoje. Nebuvo tokio, kad į vieną knygą būtų sudėti visi žodžiai iš raštų — nuo pat pirmosios lietuviškos knygos ir iš visų tarmių gyvosios kalbos žodžių su vartojimo pavyzdžiais. Išėjus pirmajam tomui, pradėtas rengti antrasis tomas. Buvo gerokai pasivaryta, nes jau darbuotojai turėjo praktikos. 1944 m. grįžo bolševikai, po metų atsikūrė Mokslų akademija. 1945 m. ko vo mėnesį buvo patvirtintas Lietuvių kalbos institutas. Jam pradėjęs vadovauti Juozas Balčikonis turėjo dvi valdines — amžinatilsį Bronę Vosylytę ir Antanę Kučinskaitę. Mūsų rūmai Antakalnyje stovėjo atokiau nuo gatvės, o arčiau prie gatvės buvo enkavedistų užimtas namas. Kieme plovė malkas vokiečių belaisviai. Tuo laiku nešildė butų, ir, žinoma, apie įstaigų šildymą nebuvo nė kalbos. O buvo šalta žiema. Kai sargyba nematydavo, paprašydavom glėbelio malkų ir mainydavom į kepaliuką duonos, nupirktą pagal korteles. Tada pasikurdavom židini, nors rankas apšildavom.

1947 metais, kai buvo surinktas visas antrojo tomo tekstas, mane komandiravo į Kauną prižiūrėti spausdinimo darbą. Juo pasidomėjo cenzūra. Ir surado, kad žodis "Dievas" rašomas iš didžiosios raidės. Politinis žlibumas. Kaip gali. Būvo nutarta tą lanką perspausdinti ir pateikti Dievą iš mažosios raidės. Toliau cenzūra skaito, skaito — ogi mūsų saki-

10ª EXCURSÃO "VILNIUS 95"

VAMOS APROVEITAR AS FERIAS DE JULHO
E LEVAR NOSSOS FILHOS E NETOS PARA
CONHECER A LITUÂNIA

SAIDA 09 de JULHO

VOLTA 25 de JULHO

APOŚ A EXCURSÃO PODEREMOS ORGANIZAR
QUALQUER ROTEIRO QUE SE FIZER NECESSÁRIO

INFORMAÇÕES
FOLHETOS E RESERVAS

BRÁSTUR

RUA ALEXANDRE DUMAS 1562,
10ª, conj. 63

com Marion e Helio tel. 521-40.88

ou Aleksandras Boguslauskas tel. 241-28.31

A LUFTHANSA TEL. 236-77.00

Lufthansa

niai netinkami. Dievo vardas su pagarba tariamas, ir visa rodo, kad žmonės Dievui lenkiasi. Viską iš esmės perredaguoti. Kaip galima gerbti nesamą būtybę? leškant klaidų, — juo toliau į mišką, juo daugiau medžių. Pasižiūrėjo kaip žodis "draugas" suredaguotas. Ogi "draugo" šeštoji reikšmė, — nepatogu sakyti, — labai netikusi. Žodyne parašyta "Atsiskęs norėtų savo draugą suėsti (išmestas)". Baisus skandalas. Komunistams "draugo" reikšmė — pagarbos žodis, o lietuvių kalbai — draugas tas, su kuriuo bičiuliuojamės. Užkliūdavo ir tokie: "Dailiai sutvarkė šventorių" arba pavyzdys žodžiui "cicilikas". "Tėvai padorūs žmonės, o vaikai visi cicilikai". Tris ar keturis žodyno lankus reikėjo iš naujo surinkti ir perspausdinti. O kitur, — nors profesorius Balčikonis buvo labai lėtas, taikus žmogus, bet vis tiek sugebėjo kovoti. Kartais ir kumščiu trenkdavo į stalą. Ir daug daug ką apgynė, sakė, — kad čia liaudies kalba, kaip ji samprotauja, taip turėtų ir būti.

(Bus daugiau)

LIETUVOJE

Priimtas valstybinės kalbos įstatymas

Kaip rašo ELTA, sausio 31 d. seimas priėmė valstybinės kalbos įstatymą, nustatantį lietuvių kalbos, kaip valstybinės kalbos, vartojimą viešajame Lietuvos gyvenime. Įstatyme numatyta jos apsauga, kontrolė ir atsakomybė už pažeidimus. Valstybine kalba turės būti tvarkomi visų Lietuvos institucijų, įstaigų, įmonių bei organizacijų raštvedyba, dokumentai ir susirašinėjimas. Taipgi teismo procesai, fizinių ir juridinių asmenų sandoriai, oficialūs

valstybės ir savivaldos institucijų teisėtvarkos tarnybų darbai bei renginiai turi vykti lietuvių kalba (išskyrus tarptautinius), o visi vadovai bei tarnautojai turi mokėti valstybinę kalbą pagal vyriausybės nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas. Įstatyme reikalaujama, kad viešai rodomos programos ir filmai turi būti verčiami į lietuvių kalbą arba rodomi su lietuviškais parašais.

OMRI agentūra praneša taip pat, kad lenkų deputatų siūlymai dėl lenkų kalbos įteisinimo lenkų apgyvendintuose pietryčių Lietuvos rajonuose buvo atmestos. Lenkų spaudoje pareikšta, kad "priimtas įstatymas kelia Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų nerimą, kadangi juo iš viešojo gyvenimo išstumiamos tautinių mažumų kalbos", toliau skelbia ELTA. Apie 20% Lietuvos gyventojų visai nemoka arba silpnai moka lietuviškai ir bijo, kad gali netekti arba nerasti darbo. Įstatymai dėl tautinių mažumų kalbų dar neparuošti, bet netrukus tuo reikalu bus įsteigta darbo grupė.

EKUMENINIS ŠV. RAŠTO VERTIMAS I LIETUVIŲ KALBA, JAU ČIA PAT

Lietuvoje Katalikų ir Evangelikų bažnyčių vadovybės, kartu su Lietuvos Biblijos draugija, sutarė dėl ekumeninio Lietuviško Šv. Rašto leidimo. Tarptautinė Šv. Rašto leidimo organizacija United Bible Societies numato šią laidą išleisti 1995 metais.

Ši laida naudos prof. kun. Antano Rubšio Senojo Testamento vertimą ir mons. Česlovo Kavaliausko Naujojo Testamento vertimą. Ir šioje laidoje jau bus visas Šv. Raštas — ir Senasis, ir Naujasis Testamentas vienoje knygoje. Šiuo metu Lietuvos Biblijos draugija tikrina ir tariasi su autoriais bei bažnytinėmis vadovybėmis, kad tekstų paaiškinimai nesudarytų sunkumų nei vienos konfesijos krikščionims. Šioje ekumeninėje lietuviško Šv. Rašto laidoje yra pakviesti dalyvauti ir lietuviai ortodoksai — stačiatikiai, bet tuo tarpu dar nesulaukta jų atsakymo.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

KĘSTUTIS KRIŠČIŪNAS

Kauno Technologijos Universiteto Rektorius lankėsi S. Paulyje, gegužės mėn. 9 dieną.

Dalyvavo pusę dienos konferencijoje, o kitą pusę dienos B.L.B. Pirminkė parodė truputį miesto. Po to kelioms dienoms išvyko į Rio de Janeiro universitetą į konferenciją.

Laimingo grįžimo į Lietuvą.

.x.x.x.

Bazaras ruošiamas visu spartumu. Birželio 3 dieną, bus ir maisto gaminių.

Liepos mėn. antrą savaitę bus Jau-nimo Sąjungos Pietų Amerikos suvažiavimas, kuris vyks Lituanikos stovykloje, Dėl to B.L.B. dirba visomis jėgomis sutvarkyti stovyklą.

.x.x.x.

Rugpiūčio mėn. bus Bingo arbatėlė. Tiksliai data bus paskelbta vėliau.

.x.x.x.

Rugsėjo mėn. įvyks "Noite Litua-na" Sąjungoje. Labai gražu kai vieni li-tiems paduoda ranką.

.x.x.x.

Spalio mėnesį bus Pavasario šventė Lituanikoje.

LITHUANIAN TOURS LTD

VALSTYBINE TURIZMO TARNYBA -

Seimyniskiu g. 18, 2005 Vilnius, Lietuva
Tel. (00 7 01 22) 35-1815, 35-3931 Fax 35-1815

EXCURSÕES PARA LITUÂNIA

(OPÇÕES DE ATIVIDADES CULTURAIS E EXTENSÕES PARA OUTROS PAÍSES)

SAÍDAS - 23 DE JUNHO, 21 DE JULHO

Representante no Brasil - INTERCENTRO, Caixa Postal 1390, 89201-972 - Joinville - SC

Tel. (0474) 22-9571 Fax (0474) 22-0591 falar com Adele Pranauskaitė Domingues ou Valter Domingues

Em São Paulo Tel. 277-4855 falar com Kazys Tubelis.

MŪSŲ ŽINIOS

15-TASIS KERMOŠIUS

P A D Ė K A

Daugelis iš mūsų, dirba nuo pat pirmutinio. Tai jau 15 metų. Mes vyresnės ir darbas jau sunkesnis.

Bet dar laikomės, ačiū Dievui. Daug darbo visiems.

Dėkoju visiems, kurie prisidėjo darbu, pinigais ir kas mums parūpino butelių dėl krupniko, (apie 250).

Gavome paramą iš Sąjungos, R\$.50,00, V. Dzigan kaip visais metais, paaukojo maišą bulvių.

Nina Butkevičius R\$.200,00, Nilza Guzikauskaitė Celešauskas padovanojo šaldytuvą.

Kun. P. Rukšys parūpino lietuviškų vėliavų ir padėjo išpuosti.

João Vicentini su savo darbininkais mums padarė visą stogą, kartu su mūsų lietuviais..

Kun. Juozas Šeškevičius pripirko mums maisto.

Labai ačiū jums, K. Petrokaite, Angelika Trubiene, Seliokiene, Tatarūnams, Zizams, Gervetauskams, H. Vicentini, S. Amfimovas, A. Gonçalves, J. Stokna, M. Mačiulaitiene, Neide, H. Mendo, Idytė, A. Puodžiūnas, Bu-

trimavičiams, Claudio, Bareišiams, A. M. G. da Silva, E. Bendoraitienei, Maira ir Julia, H. Ramoška, C. Ausenka, už sandėlį mums pasidėti visus daiktus.

Atvežti ir išvežti, visą sunkesnę darbą atliko Audris Tatarūnas su mūsų padėjėjais.

Dar kartą labai ačiū visiems.

A. Dirsytė Tatarūnienė
Anna D. Coralon

SKAITYTOJAI RAŠO

Gerbiamas Kunige Petrai,

Linkiu geros sveikatos ir nuolatos ir gero pasisekimo Jūsų darbuose.

Siunčiu jūsų vardu čekį, 100,00 real dėl mano prenumeratos laikraščio 1995 metams.

Prašau sustabdyti laikraščio siuntimą į Petropolį Onos Žvirono vardu, sulaukusi 92 metus mirė 1994 metais gruodžio 11 dieną, kurią aš globojau 5 metus.

Buvo palaidota Mesquita kapuose, ten kur ilsisi jos vyras Bronius Žvironas.

Pas mane yra jų lietuviški pasai ir mirties pažymėjimai. Gal turite kokius arkvyus lietuvių Brazilijoje, galėčiau prisiųsti tuos dokumentus.

Lieku Jums dėkinga.

Aušra Simkevičius

Širdingas ačiū ponei Aušrai už dosnų prenumeratos apmokėjimą ir liūdną žinią apie a. a. Onos Žvironienės mirtį.

Būtų labai gerai, kad ir kiti ML-vos skaitytojai praneštų apie tautiečių mirtį, kad nereikėtų be reikalo siuntinėti laikraščio.

Kas liečia dokumentų išlaikymą—saugojimą, tai geriausia juos pavesti LIETUVOS KONSULATUI pasiunčiant sekanciu adresu: Kons. Vincas P. Tubelis
Rua Rodrigues Batista 127 - V. Deodoro
01546-090 SÃO PAULO — SP

Kun. Petras Rukšys

MŪSŲ MIRUSIEJI

KARDINOLAS AGNELO ROSSI

mirė indiatuboje, prie Campinas miesto, sekmadienį, gegužės 21 dienos vakarą. Kardinolas Agnelo Rossi turėjo 82 metus ir buvo palaidotas antradienį, gegužės 23 dieną, N. S. de Guadalupe bažnyčioje, Campinas mieste.

Kardinolas Agnelo Rossi buvo didelis lietuvių draugas ir šv. Kazimiero asmeninės lietuvių parapijos steigėjas.

Sekmadienį, gegužės 28 dieną, per visas mišias mes melsimės už a.a. kardinolą Agnelo Rossi šv. Juozapo parapijos bažnyčioje 7-tos dienos mirties proga.

ŠV. JUOZAPO KERMOŠIAUS kelios darbuotojos. Iš kairės: Ana Maria Gomes da Silva, Helena Kiriliauskaitė Vicentini ir jos sesuo Sofija Kiriliauskaitė Amfinov.

SERVIÇOS DE ARQUITETURA

Solange Alionis

ARQUITETA

PÇA. STA. HELENA, 81

V. PRUDENTE — SÃO PAULO

FONE: 914-49.50

NOVOTETO

IMÓVEIS

VENDA E ADMINISTRAÇÃO DE BENS S/C LTDA.

LOCAÇÃO DE IMÓVEIS
E TELEFONES

Rua Dr. Roberto Feijó, 165
(esquina da:

PRAÇA SANTA HELENA Nº 81 — Fones: 914-49.50 e 914-80.72
VILA PRUDENTE — CEP. 03138-000 — SÃO PAULO SP

ANDREA ALIONIS
EVANILDA ALIONIS
ADVOGADAS

MŪSŲ ŽINIOS

S. PAULO KARDINOLO
JUBILIEJUS

DOM PAULO EVARISTO ARNS

Siemet S. Paulo kardinolas Dom Paulo Evaristo Arns švenčia auksinį kunigystės jubiliejų, o taip pat 25 metus, kai yra S. Paulo arkivyskupijos valdžioje. S. Paulo vyskupija taip pat švenčia 250 metų nuo jos įkūrimo. Šiems visiems jubiliejams atžymėti pirmiausia bus šventkelionė į APARECIDA sekmadienį, gegužės 28 dieną, kurioje dalyvaus visų arkivyskupijos parapijų atstovai. Kardinolas bus taip pat pagerbtas per Dievo Kūno šventę miesto centre – Anhangabaú birželio 15 dieną, 9 val. ryto.

Sveikiname S. Paulo arkivyskupiją mininčią 250 metų įkūrimo sukaktį, o taip pat kardinolą Dom Paulo Evaristo Arns kunigystės jubiliejaus proga ir 25 metų sukaktį vadovaujant šiai arkivyskupijai.

APRENDA A CANTAR EM LITUANO

LINKSMAI
DAINUOKIME

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJA

ELENA BUITVYDAITĖ

PRISIMINTI MIRUSIEMS

ALFONSUI KUBLICKUI, POVILUI IR ALGIRDUI BUITVYDAMS.
Širdingai dėkojame mielai ML-vos skaitytojai už paramą spaudai
ir kartu pagarbiai prisimename jos mirusius artimuosius.

Redakcija ir Administracija

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS SAJUNGOJE

Tradicinė Motinos dienos šventė ir šiomet buvo gražiai paminėta Lietuvių Sąjungos Brazilijoje patalpose Mokoje. Susirinko gausus skaičius Sąjungos narių ir svečių iš tolimesnių vietovių.

Motinos dienos minėjimą pravedė Sąjungos pirmininkas Algimantas Saldys pagerbdamas gyvas ir mirusias motinas bei seneles. Baigdamas savo prkalbą pirmininkas kvietė visus vaišintis šeimininkių gardžiai paruoštais pietumis.

Šventės dalyviai dalyvavo dovanų traukime per pietų kvietimo numerius ir dar turėjo dvi bingo korteles, per kurias galėjo pamėginti savo laimę.

Žmonės skirstėsi tik vakarop.

SVEIKINU

HELENĄ DANILEVIČIŪTĘ VENTURIENĘ, gimtadienio proga (gegužės mėn. 30 d.) ir jos vyrą JAYME VENTURĄ švenčiantį savo gimtadienį birželio mėnesio 6 dieną. Linkiu daug sveikatos, laimės ir pasisekimo gyvenime.

Ir ką nuskinti Tau brangaus?
Gal mėlynais žiedais žibutę?
Dabar žiema – jos nerasiu,
Geriau išrinksiu išdangaus
Tau laimės žibančią žvaigždutę

Tavo draugė

Nijolė Mikalkėnienė

• Gyvenimas be lietuviškos spaudos
yra bėgimas nuo savo tautos

BIRŽELIO MĖNESIO GIMTADIENIAI

Sveikiname savo narius, kurie švenčia gimtadienį šį mėnesį ir linkime daug sėkmės.

- 01 - Jonas Edson Chorociejus
- 03 - Ivanir Leão Krumzlys
- 04 - Julia Ažuolas
- 04 - Vytautas Juozas Bacuvičius
- 09 - Victor Pedro Saulytis
- 10 - Francisco Neison Satkūnas
- 10 - Jorge Jakatanvisky
- 11 - Roberto Toth
- 12 - Encarnaçõ Vicente Bumblis
- 15 - Albina Jakštas Toth
- 15 - Jonas Paulo de Oliveira Silickas
- 19 - Elenice Pupelis Durazzo
- 20 - Česlova Boguslauskas
- 21 - Francisca Ragone Žvingila
- 21 - Alfonsas Misevičius
- 23 - Andrius Victor Valavičius
- 23 - Jonas Bratkauskis
- 25 - Leonit Medveder
- 25 - Adelia Butvinskis
- 30 - Birutė Francisca Gervetauskas

Sąjungos - Aliança
Valdyba

UŽSIMOKĖJO UŽ ML-VĄ

Aleksandras BUMBLIS	R.30,00
Aušra SIMKEVIČIUS	R100,00
Vytautas J. BENDŽIUS	R.30,00
Jonas CHOROCIEJUS	R.20,00
Adelė GONDLIAUSKAS	R.10,00
Elena PUPELIS	R.10,00
Aniele DUTKUS	R.10,00
Antonio MADASTAVIČIUS	R120,00
Vincas KLIUKAS	R.10,00
Jonas BUITVYDAS	R.10,00

BIRŽELIO 3 DIENA

PRADŽIA 9 VAL

BAZARAS

VILA ZELINOJ
JAUNIMO NAMUOSE

Rengia BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ
telktama lėšas savo veiklai ir Lituaniškos stovyklos
apvogimo žaloms padengti.

Visus kviečiame prisidėti ir gaušiai dalyvauti.

BLB-nės valdyba